ROZSUDEK SOUDU (třetího senátu)

21. června 2006 *

Ve věci T-47/02,

Manfred Danzer, s bydlištěm v Linci (Rakousko),

Hannelore Danzer, s bydlištěm v Linci,

původně zastoupení J. Hintermayrem, M. Krügerem, F. Haunschmidtem, G. Minichmayrem a P. Burgstallerem, poté J. Hintermayrem, F. Haunschmidtem, G. Minichmayrem, P. Burgstallerem, G. Tusekem, T. Riedlerem a C. Hadeyerem, advokáty,

žalobci,

proti

Radě Evropské unie, zastoupené M. Giorgi Fort a M. Bauerem, jako zmocněnci,

žalované,

* Jednací jazyk: němčina.

jejímž předmětem je jednak návrh na náhradu škody podle článku 288 ES, směřující k nápravě škody údajně utrpěné žalobci z důvodu povinnosti zveřejňovat určité informace v ročních účetních závěrkách společností, jejichž jsou jednateli, přičemž tato povinnost vyplývá z čl. 2 odst. 1 písm. f) první směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy o EHS (později čl. 58 druhý pododstavec Smlouvy o ES, nyní čl. 48 druhý pododstavec ES), za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Úř. věst. L 65, s. 8; Zvl. vyd. 17/01, s. 3) a článku 47 čtvrté směrnice Rady 78/660/EHS ze dne 25. července 1978, založené na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o EHS [později čl 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o ES, nyní po změně čl. 44 odst. 2 písm. g) ES], o ročních účetních závěrkách některých forem společností (Úř. věst. L 222, s. 11; Zvl. vyd. 17/01, s. 21), a jednak návrh na určení neplatnosti výše uvedených ustanovení,

SOUD PRVNÍHO STUPNĚ
EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ (třetí senát),

ve složení M. Jaeger, předseda, V. Tiili a O. Czúcz, soudci,
vedoucí soudní kanceláře: I. Natsinas, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. listopadu 2005,

vydává tento

Rozsudek

Právní a skutkový rámec sporu

1 Článek 2 odst. 1 písm. f) první směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy o EHS (později čl. 58 druhý pododstavec Smlouvy o ES, nyní čl. 48 druhý pododstavec ES), za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Úř. věst. L 65, s. 8; Zvl. vyd. 17/01, s. 3) (dále jen „první směrnice o společnostech"), v jeho znění platném v rozhodné době z hlediska skutkového stavu projednávaného případu, stanoví:

„1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění povinného zveřejňování alespoň následujících listin a údajů týkajících se společností:

[...]

f) rozvahu a výsledovku za každé účetní období [...]"

2 Podle článku 6 téže směrnice:

„Členské státy stanoví přiměřené sankce pro případ:

— nezveřejnění rozvahy a výsledovky tak, jak to stanoví čl. 2 odst. 1 písm. f).“

3 Podle čl. 47 odst. 1 čtvrté směrnice Rady 78/660/EHS ze dne 25. července 1978, založené na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o EHS [později čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o ES, nyní po změně čl. 44 odst. 2 písm. g) ES], o ročních účetních závěrkách některých forem společností (Úř. věst. L 222, s. 11; Zvl. vyd. 17/01, s. 21, dále jen „čtvrtá směrnice o společnostech“), ve znění sedmé směrnice Rady 83/349/EHS ze dne 13. června 1983 (Úř. věst. L 193, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 58):

„1. Řádně schválená roční účetní závěrka se spolu s výroční zprávou a zprávou osoby pověřené ověřením účetní závěrky zveřejňují způsobem stanoveným vnitrostátními právními předpisy v souladu s článkem 3 [první směrnice o společnostech].

Vnitrostátní právní předpisy však mohou povolit, aby výroční zpráva nemusela být zveřejňována výše stanoveným způsobem. V takovém případě bude veřejnosti přístupná v sídle společnosti v daném členském státě. Kopii celé nebo části každé takové zprávy musí být možné získat na požádání. Cena za tuto kopii nesmí přesahovat správní náklady na její pořízení.“

4 Články 9 a 10 této směrnice popisují schémata struktury rozvahy a články 22 až 27 schéma struktury výsledovky, které přijmou členské státy. Články 43 až 45 popisují obsah komentáře k účetní závěrce a článek 46 obsah výroční zprávy.

5 Tato ustanovení byla provedena do rakouského práva prostřednictvím Rechnungslegungsgesetz (zákon o účetnictví) (BGBl. 475/1990) a EU-GesRÄG (zákon, kterým se mění právo obchodních společností) (BGBl. 304/1996), které mění určité články Handelsgesetzbuch (rakouský obchodní zákoník, dále jen „HGB"). V souladu se čtvrtou směrnicí o společnostech stanoví HGB režim zveřejňování, který je diferencován v závislosti na velikosti společností.

6 M. Danzer je jednajícím společníkem společnosti Dan-Küchen Möbelfabrik M. Danzer Gesellschaft mbH (dále jen „Dan-Küchen Möbelfabrik") a jednatelem společnosti Danzer Holding Gesellschaft mbH (dále jen „Danzer Holding"), a H. Danzer je jednatelkou těchto dvou společností (dále jen společně „dotčené společnosti").

7 Vzhledem k tomu, že žalobci opakovaně odmítli splnit povinnost zveřejňování ročních účetních závěrek dotčených společností podle požadavků HGB, byla jim příslušnými rakouskými orgány uložena penále. V rozhodné době tak žalobci měli zaplatit částku 334 940 rakouských šilinků (ATS), což je 24 341,04 eur, zatímco další penále ve výši 20 800 eur lze ještě očekávat.

8 Žalobci zpochybnili některá z těchto penále před příslušnými rakouskými soudy. Žaloby žalobců byly zamítnuty zejména Oberlandesgericht Linz (vyšší zemský soud Linec) a Oberster Gerichtshof (Rakouský nejvyšší soud) dvěma usneseními ze dne 20. června, respektive 31. ledna 2002. Při této příležitosti Oberster Gerichtshof měl

zejména za to, že dotčené rakouské právní předpisy jsou slučitelné s právem Společenství a základními právy, jakož i se zásadami objektivity a proporcionality. Kromě toho se domníval, že není namístě vyhovět návrhu žalobců, aby se obrátil na Soudní dvůr s předběžnou otázkou.

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

9 Návrhem doručeným kanceláři Soudu dne 27. února 2002 podali žalobci projednávanou žalobu.

10 Usnesením předsedy čtvrtého senátu Soudu ze dne 8. července 2003 bylo řízení v projednávané věci na základě čl. 77 písm. c) jednacího řádu Soudu přerušeno až do konečného rozhodnutí Soudního dvora ve spojených věcech C-435/02 a C-103/03, Springer AG proti Zeitungsverlag Niederrhein GmbH & Co. Essen KG a Hans-Jürgenovi Weskemu, z důvodu podobnosti problémů v těchto věcech.

11 Rozhodnutím ze dne 13. září 2004 o složení senátů Soudu byl soudce zpravodaj přidělen ke třetímu senátu, kterému byla v důsledku toho projednávaná věc přidělena.

12 Dne 23. září 2004 Soudní dvůr rozhodl usnesením o výše uvedených věcech (usnesení Soudního dvora ze dne 23. září 2004, Springer, C-435/02 a C-103/03, Sb. rozh. s. I-8663, dále jen „usnesení Springer").

13 V řízení v rámci projednávané věci se pokračovalo po přijetí usnesení Springer. Soud (třetí senát) vyzval účastníky řízení, aby předložili svá vyjádření k tomu, jak dále postupovat, pokud jde o projednávanou žalobu. Účastníci řízení předložili svá vyjádření dne 22. a 26. listopadu 2004.

14 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Soud zahájit ústní část řízení a v rámci organizačních procesních opatření stanovených článkem 64 jednacího řádu vyzval žalobce, aby odpověděli na některé písemné otázky. Této žádosti bylo vyhověno.

15 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky položené Soudem byly vyslechnuty na jednání konaném dne 16. listopadu 2005.

16 Při této příležitosti vzal Soud na vědomí, že žalobci vzali zpět svůj původní návrh směřující k určení neplatnosti sporných ustanovení.

17 Žalobci navrhují, aby Soud:

— uložil Radě, aby ve lhůtě čtrnácti dnů zaplatila částku 24 341,04 eur, s výhradou možného zvýšení;

— uložil Radě náhradu nákladů řízení.

18 Rada navrhuje, aby Soud:

— odmítl žalobu jako nepřípustnou;

— podpůrně, zamítl žalobu jako neopodstatněnou;

— uložil žalobcům náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

Argumenty účastníků řízení

19 Rada, aniž by formálně vznesla námitku nepřípustnosti, zpochybňuje přípustnost žaloby z důvodu jednak toho, že tato žaloba ve skutečnosti směřuje ke zrušení čl. 2 odst. 1 písm. f) první směrnice o společnostech a článku 47 čtvrté směrnice o společnostech (dále jen „sporná ustanovení"), a jednak toho, že žalobci měli předtím, než se obrátili na Soud, počkat na výsledek žaloby, kterou podali k Oberster Gerichtshof proti penále uloženým Landesgericht Linz (zemský soud Linz). Z judikatury Soudního dvora totiž vyplývá, že v případě, kdy se jednotlivec domnívá, že byl poškozen použitím normativního aktu Společenství, který považuje za protiprávní, má možnost, pokud je výkon tohoto aktu svěřen vnitrostátním orgánům, zpochybnit při příležitosti tohoto výkonu platnost aktu u vnitrostátního soudu v rámci sporu mezi ním a vnitrostátním orgánem. Tento soud se může nebo

dokonce musí za podmínek článku 177 Smlouvy o ES (nyní článek 234 ES) obrátit na Soudní dvůr s otázkou týkající se platnosti dotčeného aktu Společenství. Nicméně existence tohoto opravného prostředku může účinným způsobem zajistit ochranu dotčených jednotlivců jen tehdy, pokud je způsobilý k tomu, aby vedl k dosažení náhrady tvrzené škody (rozsudek Soudního dvora ze dne 12. dubna 1984, Unifrex v. Komise a Rada, 281/82, Recueil, s. 1969, bod 11).

20 Přitom v projednávaném případě, za předpokladu, že by Soudní dvůr, poté co by se na něj Oberster Gerichtshof obrátil se žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, prohlásil sporná ustanovení za neplatná, Oberster Gerichtshof by musel zrušit dotčená penále, takže by se pak tato žaloba stala bezpředmětnou.

21 Na jednání nicméně Rada uznala, že žalobci vyčerpali všechny opravné prostředky, které měli v Rakousku k dispozici, protože Oberster Gerichtshof zamítl usnesením ze dne 31. ledna 2002 jejich návrh na zrušení některých penále a při této příležitosti upřesnil, že nevyhoví návrhu žalobců obrátit se na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce směřující k posouzení platnosti sporných ustanovení.

22 Rada nicméně potvrdila své pochybnosti ohledně přípustnosti žaloby v rozsahu, v němž ve skutečnosti směřuje k obecnému určení neplatnosti sporných ustanovení Soudem, které by rakouské orgány a zákonodárce Společenství museli zohlednit. To však podle Rady nemůže být předmětem žaloby na náhradu škody.

23 Žalobci poznamenávají, že penále, která uložil Landesgericht Linz a která uplatňují v rámci projednávané žaloby, byla potvrzena Oberster Gerichtshof a již byla vymáhána. Kromě toho členské státy nedisponují při provedení nepodmíněných ustanovení první a čtvrté směrnice o společnostech žádným prostorem pro uvážení,

takže povinnost zveřejňování, která nepříznivě zasahuje do právního postavení žalobců, je přičitatelná Společenství, i když dotčená penále byla uložena na základě příslušných rakouských ustanovení.

24 Žalobci se konečně domnívají, že když se příslušné rakouské soudy odmítly obrátit na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce směřující k posouzení platnosti sporných ustanovení, ačkoliv tak byly povinny učinit a platnost těchto ustanovení mohla být legitimně zpochybněna, jejich práva mohou být účinně chráněna pouze podáním projednávané žaloby. V tomto ohledu tvrdí, že odkaz na rozsudek Soudního dvora ze dne 4. prosince 1997, Daihatsu Deutschland (C-97/96, Recueil, s. I-6843), který učinily Oberlandesgericht Linz a Oberster Gerichtshof v usneseních o zamítnutí jejich žaloby, je v projednávaném případě nerelevantní. Na základě výše uvedeného usuzují, že i když žaloba na náhradu škody k soudu Společenství má pouze podpůrný charakter ve vztahu k vnitrostátním opravným prostředkům, projednávaná žaloba musí být považována za přípustnou, vzhledem k tomu, že uvedené opravné prostředky neumožňují zajistit účinně ochranu jejich práv v souladu s judikaturou Soudního dvora (rozsudky Soudního dvora ze dne 26. února 1986, Krohn v. Komise, 175/84, Recueil, s. 753, a ze dne 30. května 1989, Roquette frères v. Komise, 20/88, Recueil, s. 1553).

Závěry Soudu

25 Rada původně vznesla v podstatě dvě námitky nepřípustnosti vycházející jednak z nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků, které měli žalobci k dispozici, a jednak z toho, že projednávaná žaloba na náhradu škody směřuje ve skutečnosti ke zrušení sporných ustanovení.

26 Co se týče první z těchto námitek, Rada na jednání připustila, že již není opodstatněná, protože žaloba, kterou žalobci podali proti dotčeným penále, byla zamítnuta Oberster Gerichtshof, jak to ostatně vyplývá z příloh repliky. Argumenty Rady obsažené v žalobní odpovědi a směřující k odmítnutí žaloby z důvodu nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků tedy nemohou být přijaty.

27 Co se však týče druhé námitky vznesené Radou, Soud připomíná, že podle ustálené judikatury je žaloba na náhradu škody založená na čl. 288 druhém pododstavci ES autonomním procesním prostředkem, který má v rámci systému procesních prostředků zvláštní funkci a podléhá podmínkám výkonu stanoveným s ohledem na jeho zvláštní účel. Tato žaloba se od žaloby na neplatnost odlišuje v tom, že nesměřuje ke zrušení určitého opatření, ale k nápravě škody způsobené orgánem (rozsudky Soudního dvora ze dne 2. prosince 1971, Zuckerfabrik Schöppenstedt v. Rada, 5/71, Recueil, s. 975, bod 3; Krohn v. Komise, bod 24 výše, body 26 a 32, a ze dne 17. května 1990, Sonito a další v. Komise, C-87/89, Recueil, s. I-1981, bod 14). Zásada autonomie žaloby na náhradu škody má tak své odůvodnění ve skutečnosti, že taková žaloba se svým účelem odlišuje od žaloby na neplatnost (rozsudek Soudu ze dne 24. října 2000, Fresh Marine v. Komise, T-178/98, Recueil, s. II-3331, bod 45).

28 Na tomto základě bylo rozhodnuto, že žaloba na náhradu škody musí být výjimečně prohlášena za nepřípustnou, jestliže ve skutečnosti směřuje ke zpětvzetí aktu, který se stal konečným, a jestliže by, v případě, že by jí bylo vyhověno, měla za následek zmaření právních účinků dotčeného aktu (rozsudek Krohn v. Komise, bod 24 výše, bod 30; rozsudky Soudu ze dne 15. března 1995, Cobrecaf a další v. Komise, T-514/93, Recueil, s. II-621, bod 59; a Fresh Marine v. Komise, bod 27 výše, bod 50). Tak je tomu obzvláště v případě, kdy žaloba na náhradu škody směřuje k zaplacení částky, jejíž výše odpovídá přesně výši poplatku, který byl zaplacen žalobcem na základě výkonu aktu, který se stal konečným (rozsudek Krohn v. Komise, bod 24 výše, bod 33).

29 V projednávaném případě směřuje žaloba podaná žalobci k náhradě škody údajně utrpěné z důvodu penále, která jim byla uložena příslušnými rakouskými orgány na základě vnitrostátního práva, které bylo přijato k provedení sporných ustanovení první a čtvrté směrnice o společnostech. Žalobci tak vyčíslují svou škodu na přesnou výši penále, která museli zaplatit, a sice 24 341,04 eur, což potvrdili na jednání, přičemž dodali, že jejich žaloba směřuje k obdržení kompenzace této částky. Je nutno konstatovat, že žalobci kromě toho neuplatňují žádnou škodu, která by mohla být považována za odlišnou od pouhých účinků, které bezprostředně a výlučně vyplývají z výkonu uvedených rozhodnutí.

30 Z těchto okolností vyplývá, že žalobci usilují prostřednictvím projednávané žaloby na náhradu škody o dosažení účinků, které by zahrnovalo zrušení rozhodnutí o penále vydaných vnitrostátními orgány oprávněnými k tomuto účelu, což nespadá do pravomoci Soudu. V souladu s judikaturou uvedenou v bodě 28 výše je tedy namístě dospět k závěru, že žaloba musí být odmítnuta jako nepřípustná.

31 Kromě toho, i za předpokladu, že by sporná ustanovení mohla být považována za přímý základ uvedených vnitrostátních rozhodnutí o penále, přestože článek 6 první směrnice o společnostech pouze uvádí, že členské státy stanoví „přiměřené sankce" pro případ, že dotčené společnosti poruší povinnost zveřejňovat své roční účetní závěrky, kterou jim ukládá první a čtvrtá směrnice o společnostech, a že tedy žalobci mají zájem na určení protiprávnosti těchto sporných ustanovení, je třeba zdůraznit, že projednávaná žaloba na náhradu škody nepředstavuje vhodný rámec pro dosažení tohoto cíle.

32 Je totiž namístě připomenout, že podle judikatury v případě, kdy se jednotlivec domnívá, že byl poškozen použitím normativního aktu Společenství, který považuje

za protiprávní, má možnost, pokud je výkon tohoto aktu svěřen vnitrostátním orgánům, zpochybnit při příležitosti tohoto výkonu platnost aktu u vnitrostátního soudu v rámci sporu mezi ním a vnitrostátním orgánem. Tento soud se může nebo dokonce musí za podmínek článku 234 ES obrátit na Soudní dvůr s otázkou týkající se platnosti dotčeného aktu Společenství (rozsudky Soudního dvora Unifrex v. Komise a Rada, bod 19 výše, bod 11, a ze dne 29. září 1987, De Boer Buizen v. Rada a Komise, 81/86, Recueil, s. 3677, bod 9; rozsudek Soudu ze dne 18. září 1995, Nölle v. Rada a Komise, T-167/94, Recueil s. II-2589, bod 35).

33 V projednávaném případě vzhledem k tomu, že žalobci v konečném důsledku usilují o zrušení vnitrostátních rozhodnutí z důvodu, že jsou založena na ustanoveních rakouského práva přijatých k provedení údajně protiprávních ustanovení první a čtvrté směrnice o společnostech, které představují normativní akty Společenství s obecnou působností, je namístě mít za to, že v systému procesních prostředků stanoveném Smlouvou spočíval vhodný právní prostředek v tom, aby se žalobci domáhali u vnitrostátního soudu, který rozhodoval o žalobě proti těmto rozhodnutím, aby se obrátil s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce směřující k posouzení platnosti sporných ustanovení na Soudní dvůr, který má jediný pravomoc k případnému určení neplatnosti aktu (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 21. března 2000, Greenpeace France a další, C-6/99, Recueil, s. I-1651, bod 54).

34 Samotná okolnost, které se žalobci dovolávají, že jak Oberlandesgericht Linz, tak Oberster Gerichtshof zamítly jejich návrhy v tomto smyslu, není takové povahy, aby vedla k odlišnému závěru.

35 Naopak, podle ustálené judikatury, v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy podle článku 234 ES, je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost

rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak i relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru (rozsudky ze dne 13. března 2001, PreussenElektra, C-379/98, Recueil, s. I-2099, bod 38; ze dne 27. února 2003, Adolf Truley, C-373/00, Recueil, s. I-1931, bod 21, a ze dne 12. dubna 2005, Keller, C-145/03, Sb. rozh. s. I-2529, bod 33).

36 Je pravda, že pokud otázka týkající se výkladu práva Společenství vyvstane před vnitrostátním soudem, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud v zásadě povinen v souladu s čl. 234 třetím pododstavcem ES obrátit se na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce. Nicméně, aniž by byla dotčena poučení vyplývající z rozsudku ze dne 30. září 2003, Köbler (C-224/01, Recueil, s. I-10239), za předpokladu, že použití práva Společenství je tak zřejmé, že neponechává prostor pro žádné rozumné pochybnosti (rozsudek Soudního dvora ze dne 6. října 1982, CILFIT, 283/81, Recueil, s. 3415, bod 21), může se tento soud v rámci výkonu posuzovací pravomoci, která přísluší jen jemu, zdržet předložení otázky Soudnímu dvoru týkající se výkladu práva Společenství, která vyvstala při jednání před tímto soudem (rozsudek ze dne 15. září 2005, Intermodal Transports, C-495/03, Sb. rozh. s. I-8151, bod 37).

37 Tím spíše není tento soud povinen vyhovět každému návrhu, který je k němu podán, aby se obrátil na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce směřující k posouzení platnosti aktu Společenství. Nestačí totiž, že účastník řízení tvrdí, že spor nastoluje otázku ohledně platnosti práva Společenství, aby dotyčný soud musel mít za to, že vyvstala otázka ve smyslu článku 234 ES (rozsudek Soudního dvora ze dne 10. ledna 2006, International Air Transport Association a další, C-344/04, Sb. rozh. s. I-403, bod 28). Obzvláště má tento soud právo mít za to, že o platnosti zpochybněného aktu Společenství ve skutečnosti nejsou pochyby, a že tedy není namístě klást v tomto ohledu Soudnímu dvoru otázku. Bylo tak již rozhodnuto, že dotčený soud může přezkoumat platnost aktu Společenství a pokud nepovažuje žalobní důvody neplatnosti, kterých se účastníci řízení před ním dovolávají, za opodstatněné, může zamítnout tyto žalobní důvody se závěrem, že je akt v plném rozsahu platný. Pokud totiž soud jedná tímto způsobem, nezpochybňuje existenci aktu Společenství (rozsudek Soudního dvora ze dne 22. října 1987, Foto-Frost, 314/85, Recueil, s. 4199, bod 14).

38 V projednávané věci rakouské vnitrostátní soudy, při výkonu jejich výlučné pravomoci, kterou v této věci požívají, měly za to, že žalobní důvody vznesené žalobci, směřující ke zpochybnění platnosti první a čtvrté směrnice o společnostech, neodůvodňují obrátit se na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce směřující k posouzení platnosti sporných ustanovení uvedených směrnic.

39 Přitom není věcí Soudu posoudit v rámci žaloby na náhradu škody vhodnost tohoto rozhodnutí. Přípustnost projednávané žaloby by navíc umožnila žalobcům obejít jak zamítnutí jejich návrhů na zrušení vnitrostátních rozhodnutí o penále ze strany vnitrostátních soudů, které jediné mají pravomoc tak učinit, tak odmítnutí týmiž vnitrostátními soudy předložit věc Soudnímu dvoru, což by představovalo zásah do samotné zásady soudní spolupráce, na níž stojí řízení o předběžné otázce. V tomto ohledu je namístě poukázat na to, že žalobci sami uvedli ve svých písemnostech a na jednání, že považují svou žalobu za jediný prostředek, který je jim ještě dostupný, obrátit se přímo na soud Společenství s cílem získat jeho posouzení platnosti sporných ustanovení, což představuje zneužití samotného účelu žaloby na náhradu škody.

40 Jen pro úplnost Soud poznamenává, že rakouské soud měly právem za to, že o platnosti první a čtvrté směrnice o společnostech nejsou pochyby.

41 Je totiž namístě připomenout, že argumentace žalobců spočívá zaprvé v údajném porušení ochrany obchodního tajemství, zásad volné hospodářské soutěže a proporcionality, jakož i práva vlastnit majetek a zásady „majetkové autonomie", jeho logického následku, přičemž Soud vzal na jednání na vědomí, že žalobní důvody vycházející z porušení zásady rovného zacházení, svobody usazování a svobodného

výkonu hospodářské činnosti byly vzaty zpět. Zadruhé žalobci uplatňují porušení práva na ochranu osobních údajů a daňového tajemství. Zatřetí tvrdí, že sporná ustanovení představují porušení práva nevypovídat jako svědek proti sobě samému. Začtvrté a nakonec argumentují neexistencí právního základu sporných ustanovení a porušením čl. 44 odst. 1 písm. g) ES.

42 Přitom co se týče zaprvé žalobních důvodů vycházejících z porušení ochrany obchodního tajemství, zásad volné hospodářské soutěže a proporcionality, jakož i práva vlastnit majetek, stačí připomenout, že v usnesení Springer měl Soudní dvůr příležitost vyjádřit se v podstatě k platnosti směrnice Rady 90/605/EHS ze dne 8. listopadu 1990, kterou se mění směrnice 78/660/EHS o ročních účetních závěrkách a směrnice 83/349/EHS o konsolidovaných účetních závěrkách, pokud se jedná o oblast jejich působnosti (Úř. věst. L 317, s. 60; Zvl. vyd. 17/01, s. 110), ve spojení s článkem 47 čtvrté směrnice o společnostech, kterážto směrnice 90/605 rozšiřuje povinnost zveřejňování vyplývající ze čtvrté směrnice o společnostech i na veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti. Úvahy Soudního dvora v této souvislosti je možno, jak to uplatňuje Rada, v podstatě použít i na situaci kapitálových společností a na projednávané žalobní důvody žalobců.

43 Na tomto základě je tedy namístě mít za to, že i za předpokladu, že by dotčené povinnosti ke zveřejňování měly dostatečně přímý a významný účinek na výkon práv dovolávaných žalobci, se omezení, které s sebou nesou, zvláště omezení ohledně práva podniku utajovat určité potenciálně citlivé údaje, v každém případě jeví jako dostatečně odůvodněné. Jednak totiž opatření uložená první a čtvrtou směrnicí o společnostech sledují dvojí cíl obecného hospodářského zájmu vyjádřený v čl. 44 odst. 2 písm. g) ES, a sice ochranu třetích osob před finančními riziky, která s sebou nesou formy společností, jež nabízejí jako záruky třetím osobám pouze jmění společnosti, a vytvoření v rámci Společenství rovnocenných minimálních právních podmínek, pokud jde o rozsah finančních informací, které mají být zveřejněny společnostmi navzájem si konkurujícími. Dále pak možnost újmy, k níž by mohly vést povinnosti uložené těmito ustanoveními, pokud jde o zveřejňování, se zdá být omezená, jelikož se zdá pochybné, že jsou tato pravidla způsobilá změnit soutěžní

postavení dotyčných společností. Konečně samotná ustanovení čtvrté směrnice o společnostech, zejména ustanovení článků 11, 27 a 44 až 47, stanoví možnost omezit informace, které musí být obsaženy v roční účetní závěrce a ve výroční zprávě společností, které nepřekračují vyčíslené hranice vycházející z určitých kritérií, jakož i možnost omezit zveřejňování účetních závěrek takových společností, zatímco článek 45 této směrnice má za cíl zejména zabránit tomu, aby zveřejnění určitých údajů způsobilo dotyčným podnikům závažnou újmu. Navíc podle článku 46 mohou být informace, které musí být povinně obsaženy ve výroční zprávě, vyjádřeny obecným způsobem (viz v tomto smyslu usnesení Springer, body 49 až 55).

44 Z toho vyplývá, že i za předpokladu, že by sporná ustanovení mohla být považována za způsobilá zasáhnout v určité míře do ochrany obchodního tajemství, zásad volné hospodářské soutěže a práva vlastnit majetek, povinnosti, které ukládají dotčeným společnostem, nepředstavují nepřiměřený a neúnosný zásah, jímž je dotčena samotná podstata těchto práv, a nemohou být tedy považovány za nepřiměřené ve vztahu k cíli obecného hospodářského zájmu uvedenému v čl. 44 odst. 2 písm. g) ES. To platí i pro údajné porušení práva na ochranu osobních údajů, které zahrnuje ochranu daňového tajemství, aniž by bylo třeba se zabývat existencí základního práva na ochranu osobních údajů ve prospěch právnických osob.

45 V rozsahu, v němž se zadruhé žalobci dovolávají porušení ochrany osobních údajů vztahujících se k jejich vlastním příjmům, je nutno konstatovat, že i když údaje z výsledovky, jejichž zveřejnění se stalo povinným na základě první a čtvrté směrnice o společnostech, musí skutečně zahrnovat osobní náklady [zejména mzdy a platy, jakož i náklady na sociální zabezpečení podle čl. 23 odst. 6 písm. a) a b) a čl. 24

odst. 3 písm. a) a b) čtvrté směrnice o společnostech], jakož i částku odměn vyplacených v účetním období členům správních, řídících a dozorčích orgánů z důvodu jejich funkce (čl. 43 odst. 1 bod 12 čtvrté směrnice o společnostech), uvedené směrnice vůbec nepožadují označení příjemců těchto příjmů a v zásadě ani nečiní tyto osoby identifikovatelnými. Obzvláště je namístě zdůraznit, že uvedený čl. 43 odst. 1 bod 12 výslovně stanoví, že uvedené odměny se uvádějí souhrnně pro každou kategorii. Žalobci na jednání tyto okolnosti připustili, ale uplatnili jednak, že v jejich případě je představenstvo dotčených společností tvořeno jediným členem, a sice M. Danzerem, a jednak, že tyto společnosti mají pouze dva jednatele, a sice M. a H. Danzer. S přihlédnutím k tomu, že Firmenbuch (rejstřík společností vedený příslušnými soudy v Rakousku) uvádí totožnost společníků a jednatelů společností, jsou příjmy žalobců nepřímo identifikovatelné.

46 I za předpokladu, že by tyto okolnosti byly prokázané, stačí poukázat na to, že to není čl. 43 odst. 1 bod 12 čtvrté směrnice o společnostech, který by sám o sobě vedl ke zpřístupnění odměn žalobců, a porušoval tedy tvrzená základní práva, ale skutečnost, že je jednak zveřejňována totožnost společníků a jednatelů společností ve Firmenbuch a jednak že M. Danzer je jediným členem představenstva dotčených společností a M. a H. Danzer jsou jejich jedinými jednateli. Zpřístupnění odměn žalobců je tedy možné jen spojením těchto rozdílných skutečností, které nesouvisejí s požadavky vyplývajícími ze sporných ustanovení. Z toho vyplývá, že případná škoda, kterou by žalobci mohli utrpět z důvodu zveřejnění požadovaného spornými ustanoveními, není těmto ustanovením přímo přičitatelná.

47 Zatření stran údajného porušení práva nevypovídat jako svědek proti sobě samému stanoveného v čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP), podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, které je vzneseno v replice,

stačí, aniž by bylo namístě zabývat se přípustností této argumentace, pokud jde o to, zda je úzce spojena s jedním se žalobních důvodů uvedených v žalobě, poukázat na to, že i za předpokladu, že taková zásada existuje ve prospěch právnických osob, její použitelnost předpokládá existenci trestního obvinění v širším smyslu, které je podle Evropského soudního dvora pro lidská práva definováno jako úřední oznámení ze strany příslušného orgánu, kterým se vytýká spáchání trestného činu, přičemž v určitých případech se může jednat i o jiná opatření, která zahrnují takovou výtku a mají rovněž závažný dopad na situacií podezřelé osoby (ESLP, rozsudek Oztürk v. Německo, ze dne 21. února 1984, série A č. 73, bod 55).

48 Je přitom nutno konstatovat, že povinnost zveřejňovat jejich roční účetní závěrky, která je spornými ustanoveními uložená obecným způsobem dotčeným společnostem, nespadá v žádném případě do rámce nějakého obvinění proti žalobcům a sama o sobě neznamená žádnou výtku ve vztahu k nim. Za těchto okolností žalobci nemohou doložit postavení obviněného nebo podezřelého ve smyslu výše uvedené judikatury. Z toho vyplývá, že se nemohou dovolávat ve svůj prospěch práva nevypovídat jako svědek proti sobě samému.

49 Konečně začtvrté a nakonec, ohledně údajné neexistence právního základu sporných ustanovení a porušení čl. 44 odst. 2 písm. g) ES, i za předpokladu, že by se tyto žalobní důvody vztahovaly k právní normě, která přiznává práva jednotlivcům, je nutno konstatovat, že spočívají na chybném předpokladu, podle kterého koordinační směrnice nemůže vytvořit nová ustanovení, která dříve neexistovala v jednotlivých právních řádech členských států. Cíl koordinace právních předpisů totiž spočívá, co se týče směrnic založených na článku 44 ES, v odstranění překážek svobody usazování vyplývajících z různorodosti právních úprav jednotlivých členských států tím, že se obzvláště ohledně cíle stanoveného čl. 44 odst. 2 písm. g) ES vytvoří ve

Společenství rovnocenné minimální právní podmínky, pokud jde o rozsah finančních informací, které mají být zveřejněny navzájem si konkurujícími společnostmi. Sledování tohoto cíle může pro členské státy zahrnovat jak zrušení určitých vnitrostátních opatření, tak i přijetí nových ustanovení v souladu s cíli určenými uvedenou směrnicí, za účelem vytvoření rovnocenných právních a správních podmínek na celém území Společenství.

50 Co se týče argumentu žalobců, podle kterého pouze nařízení, na rozdíl od směrnice, umožňuje Společenství zavést pravidla, která dříve neexistovala v právním řádu členských států, je nutno konstatovat, že se jedná o pouhé tvrzení bez jakéhokoliv právního základu. Podle znění čl. 249 druhého a třetího pododstavce ES spočívá totiž rozdíl mezi nařízením a směrnicí v tom, že nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech, zatímco směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům. Rozlišení podle existence nebo neexistence dřívějších vnitrostátních ustanovení, jak jej činí žalobci, je tedy zjevně naprosto irelevantní.

51 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že žalobní důvody žalobců nemohou v žádném případě zpochybnit legalitu sporných ustanovení, a že rakouské soudy tak měly právem za to, že pouhé zpochybnění platnosti těchto ustanovení před nimi neodůvodňuje obrátit se na Soudní dvůr s předběžnou otázkou.

52 V každém případě je nutno konstatovat, že z důvodů uvedených v bodech 41 až 50 výše musí být projednávaná žaloba na náhradu škody rovněž zamítnuta jako neopodstatněná. Jelikož totiž žalobci neprokázali protiprávnost sporných ustanovení, nemůže jejich přijetí Radou představovat protiprávní jednání, které by zakládalo odpovědnost Společenství. To platí o to více, jak vyplývá z rozhodovací praxe Soudního dvora a Soudu v oblasti odpovědnosti Společenství z důvodu normativních aktů, které jsou výsledkem hospodářskopolitických rozhodnutí, při jejichž vypracování orgány Společenství rovněž disponují širokou posuzovací pravomocí (rozsudek Zuckerfabrik Schöppenstedt v. Rada, bod 27 výše, bod 11; rozsudky Soudu ze dne 13. prosince 1995, Exporteurs in Levende Varkens a další v. Komise, T-481/93 a T-484/93, Recueil, s. II-2941, bod 81; ze dne 15. dubna 1997, Schröder a další v. Komise, T-390/94, Recueil, s. II-501, body 62 a 63, a ze dne 20. února 2002, Förde-Reederei v. Rada a Komise, T-170/00, Recueil, s. II-515, bod 46), že protiprávnost koordinační směrnice není sama o sobě dostatečná k založení mimosmluvní odpovědnosti Společenství, protože tato odpovědnost může být založena pouze tehdy, je-li dáno dostatečně závažné porušení právní normy přiznávající práva jednotlivcům (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 18. dubna 1991, Assurances du crédit v. Rada a Komise, C-63/89, Recueil, s. I-1799, bod 12, a ze dne 4. července 2000, Bergaderm a Goupil v. Komise, C-352/98 P, Recueil, s. I-5291, bod 42).

53 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že žaloba musí být odmítnuta jako nepřípustná a v každém případě zamítnuta jako neopodstatněná, aniž by bylo třeba vyhovět návrhu žalobců na vypracování znaleckého posudku.

K nákladům řízení

54 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Rada požadovala náhradu nákladů řízení a žalobci neměli ve věci úspěch, je namístě posledně uvedeným uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

SOUD (třetí senát)

rozhodl takto:

1) Žaloba se zamítá.

2) Žalobci ponesou vlastní náklady, jakož i náklady řízení vynaložené Radou.

Jaeger Tiili Czúcz

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 21. června 2006.

Vedoucí soudní kanceláře

E. Coulon

Předseda

M. Jaeger